

ustanovení námi navrhované, aby vykonatelný spis mohl býti zřízen též pod následky, že dlužník musí vydati věc, neb zajistí pohledávku i nesouhlasím s názorem vysloveným v důvodové zprávě, že oba tyto případy lze subsumovati pod ustanovení vyjádřené slovy »zjišťuje dluh na určité věci« a »povinnost zřídití nějaké právo«.

Motivy vládní bývají těžce přístupny i není důvodů, proč by se nemělo v zákoně samém jasně vysloviti to, co důvodová zpráva chce vysvětlovati.

Vládní návrh vypustil, nevím, zda zúmyslně, § 136. našeho návrhu, které přijal rakouský vládní návrh z r. 1911 v říšské radě již předložený, totiž, že může býti v knihách poznamenáno, že spis notářský jest vykonatelný, čímž umožní se vedení exekuce i na nástupce ve vlastnictví nemovitosti.

Rovněž tak pomínil vládní návrh § 6. našeho návrhu, aby v řízení sporném mohly i naši kandidáti zastupovati notáře tak, jak jest tomu u kandidátů advokacie.

Také nevzal vládní návrh zřetele na náš požadavek, aby jmenování notářem bylo podmíněno dosažením hodnosti doktorské, na kterémž požadavku musíme setrvati na tak dlouho, dokud táž podmínka platí u stavu advokátního, s nímž jsme a chceme býti úplně rovnocennými. (Pokračování.)

Dr. Josef Vavrouch:

Zrušte zemské desky!

Jsou různé potřebné změny práva knihovního, o jejichž naléhavosti svědčí hlasy, které se opět a opět ozývají z kruhu praktiků. Patří sem k. př. snahy, aby bylo zmírněno zaplňování dosavadních vložek a aby byl zmírněn kvapný vzrůst vložek nových, pak potřeba, aby byly do knih pozemkových zapsány veškeré nemovitosti, nutnost unifikace práva českého a slovenského.

Za velmi nutkavou reformu považují zrušení zemských desk a jejich spojení s knihami pozemkovými.

Dokud odpisy z desk zemských patřily ku vzácnostem, nepadalo dotyčné zdoluhavé a obtížné řízení tolik na váhu.

Ale dnes pozemková reforma, právě v proudu se nacházející, vede k ustavičným odpisům jednotlivých parcel z desk zemských a jich přenášení do knih pozemkových. Dlužno považiti, že tato akce je vlastně teprve v počátcích, že bude vzrůstat, takže příval této těžké práce mají soudy a s nimi i praktičtí právníci teprve ještě sebou. A přece už dnes pocítujeme tyto obtíže dosti těžce.

Stačí jen nahlédnouti do takových knihovních spisů, aby se seznalo, co se tu práce vyplývá jeřom proto, že desky zemské vůbec existují. Jsou nutna tři postupná soudní usnesení a sice:

1. zemského soudu, nařizující poznamenání odpisu a dodávající záležitost budoucímu knihovnímu soudu (pravidlem venkovskému soudu okresnímu), ke zřízení nových vložek;

2. nového soudu knihovního, nařizující zřízení nových vložek, v nich vklad práva vlastnického a vrácení spisů zemskému soudu (deskovému);

3. druhé usnesení zemského soudu, povolující konečně odepsání a výmaz poznámky ad 1.

Ku tíži tohoto řízení nutno dále započítati, že také manipulační práce soudní kanceláře se ztrojnásobuje, neboť všechna uvedená tři usnesení se musejí v plném znění vyhotoviti a pak stranám doručiti. Spisy se všemi přílohami a záhlavími prodělávají (jinak zbytečnou) cestu od zemského soudu ku soudu knihovnímu a zase zpět, což znamená též zatěžování poštovního eráru, kdyžžto porto se neplatí.

Dlužno též uvážiti, že další trvání zemských desk není v nynější právní soustavě zdůvodněno žádnou praktickou potřebou.

Velmi vážnou jest také další námitka proti deskám zemským toho obsahu, že po provedení pozemkové reformy obsah zemských desk tak jako tak sklesne na minimum.

A když tedy existence jejich působí stížení a tím i zdražení právního obchodu, budiž překážka tato odstraněna a to, čím dříve, tím lépe.

Rozpustiti zemské desky a přikázati jejich hlavní knihy okresním soudům, v jejichž obvodu leží nemovitosti, nemohlo by působiti žádných pozoruhodných obtíží. Na každý způsob by byly obtíže ty vyváženy velkou úsporou při námaze, času i nákladech v budoucnosti.

Zdůrazňují opět, že hlavní prospěch z reformy této nastane jen při jejím rychlém provedení. Nesměla by tedy akce býti protahována tím, že by se k ní připojovaly jiné ještě otázky knihovního práva, které by vyžadovaly obsáhlejšího šetření. Bylo by nutno rozhodnouti se rychle a jednati.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Podnikatelé staveb zpracovávající skoupené stavivo na domy a tyto prodávající, provozují obchody a mohou si dáti firmu protokolovati.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 13. března 1923 R I 225/23 Obchodní soud v Praze Firm. 40/23.)

Podnikatelé staveb A & B utvořivše veřejnou obchodní společnost, opověděli firmu svou k zápisu do obchodního rejstříku, obchodní soud firmu zapsal a soud rekursní přes rekurs finanční prokuratury zápis potvrdil.

Dovolacímú rekursu finanční prokuratury, v němž tato uplatňuje zřejmou nezákonnost, nebylo vyhověno. Podnikatelé staveb opatřují si stavební materiál, tedy »zboží a jiné movité věci«, aby je v podobě stavby jimi provedené, tedy ve zpracovaném stavu, zcizili. Touto činností svou proto plně vyhovují čl. 271 č. 1 obch. zák. a dlužno tuto činnost podřaditi pod toto ustanovení. To tím více, když v zákoně se nevyžaduje — jak Randa a jiní toto ustanovení vykládají — že věc i při zcizení musí zůstatí movitou, a když se také nikterak nevyžaduje, by i zcizení bylo obchodem. Nemůže ovšem pak býti této kvalifikaci podnikatelů staveb, jako kupců podle obch. zákona čl. 275 obch. z. na závalu.

Uvážili se pak dále, že se dle čl. 272 č. 1 obch. z. považuje za obchod převzetí movitých věcí k úpravě a zpracování pro jiné, provozuje-li se to po živnostensku, jen když provozování této živnosti přesahuje rozsah řemesla, bez ohledu na to, zda věc z úpravy a zpracování vzniklá zůstává věcí movitou nebo stává se věcí nemovitou, nutno i činnost zmíněných podnikatelů, byť i stavbu prováděli z materiálu jim dodaného, považovati za obchod.

To ovšem platí tím spíše, že není bráno v odpor, že by zmínění podnikatelé neprovozovali práce po živnostensku a že by jejich rozsah nepřevyšoval rozsah řemesla.

Nejde tu přece u činnosti firmy o smlouvy o nemovitosti již včas ujednání smlouvy tu jsoucí, nýbrž zřízení a podoba nemovité věci z věci movitých záležitostí o úpravě těchto. Vždyť jednotlivé součástky a materiál, pokud nejsou v budouce sloučeny, nespádají pod věci nemovité a proto není ani smlouva, jež má za předmět zpracování movitých věcí a sloučení jich v budovu, z nich teprve vzniklou, smlouvou podle čl. 275 obch. z., rovněž jako nemůže býti smlouvou o nemovitosti smlouva o dodání a postavení stroje (turbíny) v továrně, ač se stroje spojením a nerozlučitelnou souvislostí s továrnou stávají věcmi nemovitými. Uvedené úvahy platí i o dalším odvětví činnosti zmíněné firmy, totiž zřizování vodních turbin a vyplývá z těchto úvah, že zápisem firmy nebyl zákon porušen.

1. Ve společenské smlouvě společnosti s r. o. musí výlohy zakládací býti udány **čiferně** určitým nejvyšším obnosem. — 2. Cizozemská společnost akciová musí rejstříkovému soudu předložití výkaz o přípuštění k provozování obchodů v tuzemsku i tehdy, když se účastní jen jako člen společnosti s ruč. obm. — 3. I při tuzemské společnosti s r. ob. musí všichni jednatelé míti bydliště v tuzemsku.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 24. ledna 1923 RI 1359/22. Obchodní soud v Praze Firm 11537/22.)

Rejstříkový soud vrátil odpověď firmy společnosti s r. ob. k opravě resp. doplnění smlouvy.

Rekursní soud stížnosti nevyhověl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu z těchto důvodů: Není tu podmínek § 16. nesp. pat. K stížnosti jest uvésti toto:

I. Dle § 7, odst. 2. zákona o společnostech s ruč. obm. ze dne 6. března 1906 č. 58 ř. z. jest ve společenské smlouvě přesně určiti nejvyšší částku, do které mohou zařizovací výlohy býti požadovány. Mezi výlohy ty patří i státní poplatky se založením společnosti související. Správně uznaly nižší soudy, že ustanovení § 16. společenské smlouvy, že zakládací výlohy kromě státního poplatku nebudou přesahovati 10.000 Kč, nevyhovuje požadavku zákona, neboť zákon v § 7, odst. 2. výslovně stanovil, — chtěje omeziti t. zv. zakládací provize, t. j. odměny zakladatelů za přípravné práce — že pro veškeré zařizovací náklady jest ve společenské smlouvě vymeziti číselně nejvyšší obnos.

Správně tedy první soud vrátil opověď, aby ustanovení § 16. stanov uvedeno bylo v souhlas s předpisem § 7. odst. 2. zák. o spol. s r. ob.

II. Cis. nař. z 29. listopadu 1865 č. 127 ř. z. v čl. I. a II. vyžadovalo průkaz přípuštění k obchodování jen od cizozemských společností akciových a komanditních na akcie, když chtěly v tuzemsku provozovati své obchody pod vlastní firmou, neupravovalo však poměr, kdy cizozemská akciová společnost stala se jen společníci neb členem jiné tuzemské společnosti. Zůstalo tedy státní správé vyhrazeno, jaké omezující předpisy pro takový případ uzná za potřebné a v tomto směru ministerstvo vnitřa sdělením ze dne 4. března 1919 č. 618 výslovně prohlásilo, že společnosti akciové a komanditní, na akcie, jejich sídlo je mimo území republiky čsl., potřebují ku provozování obchodů v tuzemsku výslovného přípuštění ve smyslu cis. nař. z 29. listopadu 1865 č. 127 ř. z. i tehkrát, když dotyčná společnost cizozemská účastní se jako člen společnosti s ruč. obm. nebo jako zakladatelka nové takové společnosti v tuzemsku.

Ridily-li se nižší soudy touto zásadou, vyslovenou úřadem státní správy, povolane rozhodovati o přípuštění cizozemských obchodních společností k obchodování o tuzemsku (srov. čl. II. a IX. cit. cis. nař.), nebyl porušen zákon jejich usnesením, požadujícím průkaz o přípuštění společností ve Vídni ku provozování obchodu v tuzemsku, třebaž tato se měla státi jen společníci nově zakládané tuzemské společnosti, stěžovatelky.

III. Než také právní názor nižších soudů, že i při tuzemské společnosti s ruč. obm. musí míti všichni jednatele bydliště své v tuzemsku, odpovídá úplně úmyslu a duchu zákona, neboť stanovil-li zákon, o § 108. odst. 2. zákona o společnostech s r. ob. tento požadavek výslovně pro tuzemské reprezentace společnosti cizozemské, dlužno míti za to, že tuto zásadní podmínku požaduje také u jednatelů tuzemských společností s ruč. obm. jakožto zástupců těchto společností a stačí tu odkázati na správné důvody nižších soudů souhlasící s rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 14. června 1921 RI 708/21 a jiné.

Dr. Kasper.

Rozhodnutí

ze »Souboru legislativy a judikatury«. (Nákladem knihtisk. Štursa, Kraut a spol. v Brně.)

Oddělení administrativní.

Pro státní občanství československé republiky dle § 2. zákona ze dne 9. dubna 1920 č. 236 sb. z. a n. stačí důkaz, že se osoba — o jejíž státní občanství jde — narodila na území tvořícím nyní součást republiky.

(Nález ze dne 13. listopadu 1922 č. 15.684.)

1. Hospodařením ve smyslu § 3. lit. a) zákona záb. jest veškerá činnost, nesoucí se k dobytí přirozených plodů z půdy a k zpracování jich na tolik, aby se staly obdobytnými, při tom však nepřestaly býti ještě produktem zemědělským a nestaly se téžným výrobkem průmyslovým.

2. Objekt neslouží hospodaření na zabraňování majetku (§ 3. lit. a) záb. zákona), když hlavním účelem jeho jest zpracování neb peněžnění zemědělských produktů, nepocházejících ze zabraňování statků, nýbrž z hospodářství cizích.

3. Vyloučení objektů ze záboru dle § 3. lit. a) záb. zák. posuzuje se podle stavu, jaký tu byl tehdy, když se dotyčný objekt pod zábor dostal t. j. zpravidla v den 25. dubna 1919. (Nález ze dne 16. listopadu 1922 č. 14.072.)

Manželstvím založené právo a povinnost manželky sdíleti domácnost s manželem není překážkou, aby manželka — cizí

státní příslušnice — byla vyhostěna bez současného vyhostění manžela.

(Nález ze dne 19. ledna 1923 č. 20.227.)

Prejudikatura: Budw. 14.078/1900, 6479/1909.

Uplatní-li strana, že určitý nemovitý majetek je ze záboru dle § 3. a) zák. záb. vyloučen, nemůže býti z majetku toho předepsán hektarový příspěvek, dokud o námitce té nebylo rozhodnuto.

(Nález ze dne 12. ledna 1923 č. 222/23.)

Převzala-li zaplacení dávky z přírůstku hodnoty neb převodních poplatků osoba třetí, nikoli nabyvatel nelze obnosy ty připočítati k ceně zcizovací podle § 5. mor. dávkového řádu.

(Nález ze dne 17. ledna 1923 č. 454.)

Veřejný notář na Slovensku není státním zaměstnancem ve smyslu § 13. zákona ze dne 11. července 1922 č. 225 sb. z. a n. (Nález ze dne 17. ledna 1923 č. 472/23.)

V řízení správním přísluší stranám nárok na náhradu útrat vzniklých právním zastoupením jen tehdy, pokud je to zvláštním předpisem stanoveno.

(Nález ze dne 3. ledna 1923 č. 20.261.)

Při vyměření procentuálního poplatku z prodeje rolnické živnosti nelze ke kupní ceně připočítati cenu živého a mrtvého inventáře, když dle obsahu smlouvy inventář ten byl výslovně z prodeje vyloučen, prodavač živnosti si k němu právo vlastnické vyhradil a hospodář pak dále s inventářem tím na prodané živnosti jako její pachtýř.

(Nález ze dne 23. května 1921 čís. 10.122/20, Bohuslav 531.)

I. Je-li smlouva pachtovní uzavřena pro určitou dobu pěti let a stanoveno, že opomenutím výpovědi má platiti za prodlouženou na neurčitou dobu, jest za základ vyměření poplatku vzíti osminásobné roční pachtovné. II. Převzal-li pachtýř placení pojistného za předmět pachtu, dlužno pojistné to připočítati k pachtovnému.

(Nález ze dne 16. září 1920 č. 8464, Bohuslav čís. 297.)

Úmluvy stran o tom, která z nich má zaplatiti určitý poplatek, nemají účinnosti naproti finanční správě.

(Nález ze dne 21. května 1919 č. 2439, Bohuslav č. 59.)

Za vrácení poplatku nemovitostního může žádati ve smyslu § 39. odst. 2. cis. nař. ze dne 15. září 1915 č. 278 ř. z. ten, kdo byl povinen jej platiti, nikoli ona osoba, která zapravila poplatek z druhého převodu.

(Nález ze dne 7. dubna 1921 č. 4000, Bohuslav 485.)

Poplatek zaplacený na základě platebního rozkazu nelze požadovati zpět dle § 77. popl. zák., nýbrž nutno se brániti jen proti placení opravným prostředkem dle § 78. popl. zák. Předpisu § 1431. o. z. o. nelze se dovolávati pro vrácení poplatku vyměřeného právoplatně, třeba dle materiálního práva nesprávně.

(Nález ze dne 9. října 1919 č. 4588, Bohuslav č. 110.)

Oddělení finanční.

Nedošla-li smlouva trhová, týkající se celé nemovitosti, schválení soudem opatrovníckým, nutného k platnosti prodeje polovice nemovitosti, jest výhřada tohoto schválení odkládací podmínkou celého právního jednání a není tu tedy předmětu poplatku.

(Nález ze dne 2. září 1920 č. 8155, Bohuslav č. 279.)

V úmluvě, že kupní cena musí býti zaplacená při podpisu smlouvy hotově, sluší spatřovati odkládací podmínku, že smlouva ta bude platná jen, když bude podmínka ta splněna. (Nález ze dne 24. května 1921 č. 6532, Bohuslav 536.)

Lhůta v § 44. ad 1. popl. zákona k oznámení poplatkového jednání jest dodržena, když návrh na zápis do knih pozemkových podle tohoto právního jednání byl před uplynutím osmidenní lhůty od uzavření právního jednání odevzdán poště k dopravě na příslušný soud knihovní.

(Nález ze dne 6. listopadu 1920 č. 10.412, Bohuslav č. 344.)

(Slovensko.) I. Pokutu pro opožděné ohlášení smlouvy lze doložiti jen, když byl objasněn rozpor údajů ve příčině doby uzavřené smlouvy. — II. Pokutu důchodkovou pro vědomě nesprávné údaje může podle § 111. popl. pravidel a §§ 93. a 94. zák. č. XI. z roku 1909 uložiti jen soud.

(Nález ze dne 22. září 1921 č. 11.413, Bohuslav 587.)

Podle poznámky 2. v saz. pol. 91/55 zákona ze dne 13. prosince 1862 čís. 89 ř. z. pokládá se ohláška veřejné společnosti k zápisu do obchodního rejstříku za právní listinu o této společnosti, i když společnost nevzniká ani písemní, ani ústní